

## 5. GARRAIO-PROBLEMA ETA ESLEIPEN-PROBLEMA

1. Garraio-problema
2. Matriz-forma
3. Adibide praktikoak
4. Teoremak eta definizioak
5. Hasierako oinarriko soluzio bideragarria
  - 5.1 Ipar-mendebaldeko ertzaren metodoa
  - 5.2 Vogel-en metodoa
6. Oinarriko soluzio bideragarrien hobekuntza
  - 6.1 Oinarrian sartuko den bektorearen aukeraketa
  - 6.2 Oinarritik aterako den bektorearen aukeraketa
7. Garraio-taula
8. Garraio-problemarako algoritmoa
9. Garraio-problemarako algoritmoaren aplikazioa
  - 9.1 Soluzio endekatua
  - 9.2 Soluzio optimo anizkoitza. Adibideak
10. Esleipen-problema
  - 10.1 Metodo hungariarra
  - 10.2 Esleipen-problemarako algoritmoa
  - 10.3 Maximizatze-problema
  - 10.4 Soluzio optimo anizkoitza. Adibidea

# 1. Garraio-problema

$m$  iturburu-puntutatik,  $I_1, \dots, I_m$ ,  $n$  helburu-puntutara,  $H_1, \dots, H_n$ , produktu baten unitateak garraiatzea, non

- $I_i$ ,  $i = 1, \dots, m$ , iturburuen eskaintza:  $a_i$ .
- $H_j$ ,  $j = 1, \dots, n$ , helburuen eskaria:  $b_j$ .
- $I_i$  iturburutik  $H_j$  helburura produktu-unitate bat garraiatzearen kostua:  $c_{ij}$ ,  $i = 1, \dots, m$ ,  $j = 1, \dots, n$ .

$I_i$  bakoitzetik  $H_j$  bakoitzera garraiatuko den  $x_{ij}$  produktu-unitate kopurua erabakitzean datza problema.

Helburua: garraioa kostu minimoan egitea.

Eredu lineala:

$$\min z = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n c_{ij} x_{ij}$$

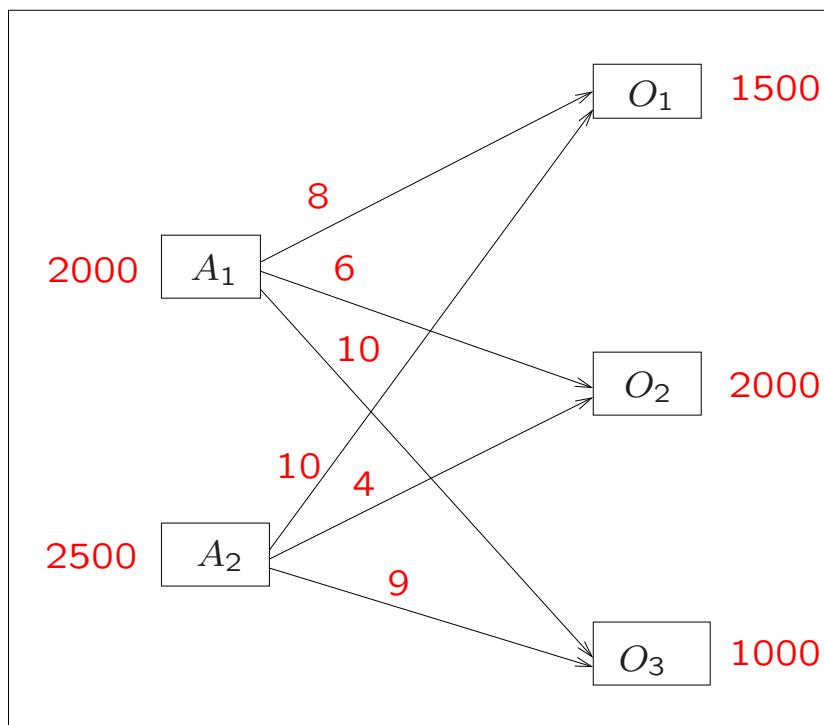
hauen mende

$$\sum_{j=1}^n x_{ij} \leq a_i, \quad i = 1, \dots, m$$

$$\sum_{i=1}^m x_{ij} \geq b_j, \quad j = 1, \dots, n$$

$$x_{ij} \geq 0, \quad i = 1, \dots, m, \quad j = 1, \dots, n$$

## Adibidea



$x_{ij}$ :  $A_i$ -tik  $O_j$ -ra garraiatuko den ogi kopurua.

$$\min z = 8x_{11} + 6x_{12} + 10x_{13} + 10x_{21} + 4x_{22} + 9x_{23}$$

hauen mende

$$x_{11} + x_{12} + x_{13} = 2000$$

$$x_{21} + x_{22} + x_{23} = 2500$$

$$x_{11} + x_{21} = 1500$$

$$x_{12} + x_{22} = 2000$$

$$x_{13} + x_{23} = 1000$$

$$x_{11}, x_{12}, x_{13}, x_{21}, x_{22}, x_{23} \geq 0$$

Eskaintza totala eta eskari totala berdinak badira, murrizketak berdintzaz idatzi.

Eredua matrize-forman:

$$\min z = (8, 6, 10, 10, 4, 9) \begin{pmatrix} x_{11} \\ x_{12} \\ x_{13} \\ x_{21} \\ x_{22} \\ x_{23} \end{pmatrix}$$

hauen mende

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_{11} \\ x_{12} \\ x_{13} \\ x_{21} \\ x_{22} \\ x_{23} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2000 \\ 2500 \\ 1500 \\ 2000 \\ 1000 \end{pmatrix}$$

$$x_{11}, x_{12}, x_{13}, x_{21}, x_{22}, x_{23} \geq 0$$

## 2. Matrize-forma

Garraio-problemarako **matrize-forma** edo **garraio-kostuen taula**:

	$H_1$	$H_2$	$\dots$	$H_n$	Eskaintza
$I_1$	$c_{11}$	$c_{12}$	$\dots$	$c_{1n}$	$a_1$
$I_2$	$c_{21}$	$c_{22}$	$\dots$	$c_{2n}$	$a_2$
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\dots$	$\vdots$	$\vdots$
$I_m$	$c_{m1}$	$c_{m2}$	$\dots$	$c_{mn}$	$a_m$
Eskaria	$b_1$	$b_2$	$\dots$	$b_n$	

### Adibidea

	$O_1$	$O_2$	$O_3$	Eskaintza
$A_1$	8	6	10	2000
$A_2$	10	4	9	2500
Eskaria	1500	2000	1000	

## 4. Teoremak eta definizioak

**1. Teorema** *Garraio-problemak soluziorik izan dezan, baldintza beharrezkoa eta nahikoa da eskaintza totala eta eskari totala berdinak izatea.*

Garraio-problema bat **orekatua** dela esaten da baldin

$$\sum_{i=1}^m a_i = \sum_{j=1}^n b_j . \text{ Problema orekatzean, bi kasu:}$$

**1.**  $\sum_{i=1}^m a_i < \sum_{j=1}^n b_j$ . Gezurrezko iturburua:  $I_{m+1}$ .

$$a_{m+1} = \sum_{j=1}^n b_j - \sum_{i=1}^m a_i, \quad c_{m+1,j} = 0, \quad j = 1, \dots, n$$

**2.**  $\sum_{i=1}^m a_i > \sum_{j=1}^n b_j$ . Gezurrezko helburua:  $H_{n+1}$ .

$$b_{n+1} = \sum_{i=1}^m a_i - \sum_{j=1}^n b_j, \quad c_{i,n+1} = 0, \quad i = 1, \dots, m$$

**2. Teorema** *Garraio-problema orekatu orok badu soluzio bideragarririk.*

**3. Teorema** *Garraio-problema orekatu orok badu oinarriko soluzio bideragarririk. Soluzio horrek  $m + n - 1$  aldagai positibo ditu gehienez.*

## 5. Hasierako oinarriko soluzio bideragarria

Garraio-problemarako soluzio bat kalkulatzeko, garraio-kostuen taularen dimentsio berberak dituen beste taula bat erabiliko dugu: **garraio-fluxuen taula**.

Bertan kokatuko ditugu garraio-fluxuak; iturburu-puntu bakoitzetik helburu-puntu bakoitzera garraiatuko diren produktu unitate kopuruak.

Garraio-fluxuen taula:

	$H_1$	$H_2$	$\dots$	$H_n$	Eskaintza
$I_1$	$x_{11}$	$x_{12}$	$\dots$	$x_{1n}$	$a_1$
$I_2$	$x_{21}$	$x_{22}$	$\dots$	$x_{2n}$	$a_2$
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\dots$	$\vdots$	$\vdots$
$I_m$	$x_{m1}$	$x_{m2}$	$\dots$	$x_{mn}$	$a_m$
Eskaria	$b_1$	$b_2$	$\dots$	$b_n$	

**Ipar-mendebaldeko ertzaren metodoa** eta **Vogel-en metodoa** garraio-fluxua kokatzeko posizioa aukeratzeko moduan desberdintzen dira, algoritmoaren 1. urratsean.

**Garraio-problema orekatu** behar da algoritmoak aplikatu aurretik.

## 5.1 Ipar-mendebaldeko ertzaren metodoa

- 1. urratsa.** Garraio-fluxuen taulan ipar-mendebaldeko  $(i, j)$  ertza aukeratu (hasieran  $i = 1, j = 1$ ).
- 2. urratsa.** Aukeratutako posizioan  $x_{ij} = \min\{a_i, b_j\}$  esleitu  $x_{ij}$  aldagaiari. Ondoren,  $a_i$  eta  $b_j$  eguneratu:
  - Minimoa  $a_i$  bada,  $I_i$  iturburu-puntuaren eskaintza zero bihurtuko da. Hurrengo kalkulueta-ko taulako  $i$ . errenkada ezabatu eta  $b_j$  eskaria eguneratu:  $b_j - a_i$ .
  - Minimoa  $b_j$  bada,  $H_j$  helburu-puntuaren eskaria zero bihurtuko da. Hurrengo kalkulueta-ko taulako  $j$ . zutabea ezabatu eta  $a_i$  eskaintza eguneratu:  $a_i - b_j$ .
  - $a_i$ -k eta  $b_j$ -k balio berbera badute, eskaintza eta eskaria aldi berean zero bihurtuko dira. Aurrerantzean egingo diren kalkulueta-ko  $i$ . errenkada eta  $j$ . zutabea ezabatu.
- 3. urratsa.** Bi kasu gerta daitezke.
  - Ezabatua izan ez den errenkada edo zutabe bakarra baldin badago taulan, geratzen diren produktuen eskaintza eta eskariak ezabatu gabeko posizioetara esleitzen dira. Amaitu.
  - Bestela, 1. urratsera joan.



## 5.2 Vogel-en metodoa

**1. urratsa.** Garraio-kostuen taulan  $ED_i$ ,  $ZD_j$  kalkulatu.

$ED_i = i$ .errenkadako bi kosturik txikienen arteko diferentzia.

$ZD_j = j$ .zutabeko bi kosturik txikienen arteko diferentzia.

Diferentziarik handieneko errenkadan edo zutabean  $c_{ij}$  txikieneko  $(i, j)$  posizioa aukeratu.

**2. urratsa.** Garraio-fluxuen taulan  $x_{ij} = \min\{a_i, b_j\}$  esleitu  $x_{ij}$  aldagaiari.  $a_i$  eta  $b_j$  eguneratu:

- Minimoa  $a_i$  bada,  $I_i$ -ren **eskaintza zero** bihurtuko da. Hurrengo kalkuluetarako taulako  $i$ . **errenkada ezabatu** eta  $b_j$  eskaria eguneratu:  $b_j - a_i$ .
- Minimoa  $b_j$  bada,  $H_j$ -ren **eskaria zero** bihurtuko da. Hurrengo kalkuluetarako taulako  $j$ . **zutabea ezabatu** eta  $a_i$  eskaintza eguneratu:  $a_i - b_j$ .
- $a_i$ -k eta  $b_j$ -k balio berbera badute, **eskaintza eta eskaria aldi berean zero** egingo dira. Aurretik egingo diren kalkuluetarako  $i$ . **errenkada eta  $j$ . zutabea ezabatuko dira.**

**3. urratsa.** Bi kasu:

- Ezabatua izan ez den errenkada edo zutabe bakarra baldin badago taulan, geratzen diren produktuen eskaintza eta eskariak ezabatu gabeko posizioetara esleitzen dira. Amaitu.
- Bestela, 1. urratsera joan.

## 6. Oinarriko soluzio bideragarrien hobekuntza

Oinarriko soluzio bideragarriak **hobetzeko**, garraio-problemari dagokion **eredu duala** erabiltzen da.

Garraio-problema orekatua:

$$\min z = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n c_{ij} x_{ij}$$

hauen mende

$$\sum_{j=1}^n x_{ij} = a_i, \quad i = 1, \dots, m$$

$$\sum_{i=1}^m x_{ij} = b_j, \quad j = 1, \dots, n$$

$$x_{ij} \geq 0, \quad i = 1, \dots, m, \quad j = 1, \dots, n$$

Aldagai dualak  $u_1, \dots, u_m$  eta  $v_1, \dots, v_n$  izendatuz,

Eredua:

$$\max G = \sum_{i=1}^m a_i u_i + \sum_{j=1}^n b_j v_j$$

hauen mende

$$u_i + v_j \leq c_{ij}, \quad i = 1, \dots, m, \quad j = 1, \dots, n$$

$$u_i, v_j : \text{ez-murriztuak}, \quad i = 1, \dots, m, \quad j = 1, \dots, n$$

**Adibidea.** Garraio-problema orekatua:

$$\min z = 8x_{11} + 6x_{12} + 10x_{13} + 10x_{21} + 4x_{22} + 9x_{23}$$

hauen mende

$$x_{11} + x_{12} + x_{13} = 2000$$

$$x_{21} + x_{22} + x_{23} = 2500$$

$$x_{11} + x_{21} = 1500$$

$$x_{12} + x_{22} = 2000$$

$$x_{13} + x_{23} = 1000$$

$$x_{11}, x_{12}, x_{13}, x_{21}, x_{22}, x_{23} \geq 0$$

Aldagai dualak  $u_1, u_2, v_1, v_2, v_3$ . Problema duala:

$$\max G = 2000u_1 + 2500u_2 + 1500v_1 + 2000v_2 + 1000v_3$$

hauen mende

$$u_1 + v_1 \leq 8$$

$$u_1 + v_2 \leq 6$$

$$u_1 + v_3 \leq 10$$

$$u_2 + v_1 \leq 10$$

$$u_2 + v_2 \leq 4$$

$$u_2 + v_3 \leq 9$$

$u_i, v_j$  : ez-murriztuak

## 6.1 Oinarrian sartuko den bektorearen aukeraketa

Oinarriko soluzio bideragarria hobe daitekeen edo ez erabakitzeke,

$$z_{ij} - c_{ij} = \mathbf{c}_B^T \mathbf{B}^{-1} \mathbf{a}_{ij} - c_{ij}.$$

Aldagai dualen bektorea  $\mathbf{c}_B^T \mathbf{B}^{-1}$  dela kontuan hartuz,

$$\mathbf{c}_B^T \mathbf{B}^{-1} = (u_1, \dots, u_m, v_1, \dots, v_n),$$

orduan,

$$z_{ij} - c_{ij} = (u_1, \dots, u_m, v_1, \dots, v_n) \mathbf{a}_{ij} - c_{ij}.$$

$\mathbf{a}_{ij}$  bektoreak dituen lekoak  $i$  eta  $m + j$  posizioetan daude. Gainerako osagaiak 0 dira. Ondorioz,

$$z_{ij} - c_{ij} = u_i + v_j - c_{ij}.$$

Dualaren aldagaien balioak kalkulatu behar dira. Oinarriko  $x_{ij}$  guztietarako  $z_{ij} - c_{ij} = 0$  denez, ekuazio-sistema antolatu, aldagairen bati balioen bat eman eta sistema askatu.

Helburua minimizatzea dela kontuan izanik, bi kasu:

- $z_{ij} - c_{ij} \leq 0$  badira,  $i = 1, \dots, m$ ,  $j = 1, \dots, n$ , soluzioa optimoa da.
- $z_{ij} - c_{ij} > 0$  existitzen bada, soluzioa hobetzea posible da. Horretarako,  $z_{ij} - c_{ij}$  positiboaren artean maximoa duen aldagaia sartuko da oinarrian.

## 6.2 Oinarritik aterako den bektorearen aukeraketa

Kontuan izan behar dira:

1. Garraio-problemarako soluzio batean oinarrikoak diren aldagaiek ez dute ziklorik osatzen.
2. Oinarriko diren aldagaien eta oinarrian sartzea erabaki den aldagaiaren artean ziklo bakar bat sortuko da.

**Zikloa aurkitzeko erregela:** oinarrian sartzea erabaki den aldagaia fluxu positibotzat hartzen da. Garraio-fluxuen taulan fluxu positibo bakarreko errenkadak eta zutabeak ezabatu egingo dira honela: hasteko, fluxu positibo bakarreko errenkadak ezabatu; ondoren, zutabeak, eta ondoren, berriro ere errenkadak, harik eta fluxu positibo bakarreko errenkadarik edo zutaberik geratuko ez den arte. Ezabatuak izan ez diren eta fluxu positiboa duten posizioek **ziklo bakar bat** osatzen dute.

Oinarrian sartuko den aldagaiak **hazteko joera** du. Errenkada edo zutabe berean dauden zikloko beste fluxuek **txikitzeko joera** dute, horien alboko diren beste fluxuek handitzekoa etab.

**Txikitzeko joera duten aldagaien artean fluxu minimoa duena oinarritik aterako da**, eta balio minimo hori esleituko zaio oinarrian sartuko den aldagaiari. Zikloko ez diren aldagaien balioak ez dira aldatuko.

## 7. Garraio-taula

Orain arte, bi taularekin egin dugu lan: garraio-kostuen taula eta garraio-fluxuen taula.

Soluzioa hobetzerakoan, dualaren  $u_i$  eta  $v_j$  aldagaiak eta  $z_{ij} - c_{ij}$  balio adierazleak tauletatik kanpo kalkulatu dira.

Kalkulu guztiak taula bakar batean egin ahal izateko: **garraio-taula**.

	$v_1$	$v_2$	$\dots$	$v_n$	
$u_1$	$z_{11} - c_{11}$   $c_{11}$ $x_{11}$	$z_{12} - c_{12}$   $c_{12}$ $x_{12}$	$\dots$	$z_{1n} - c_{1n}$   $c_{1n}$ $x_{1n}$	$a_1$
$u_2$	$z_{21} - c_{21}$   $c_{21}$ $x_{21}$	$z_{22} - c_{22}$   $c_{22}$ $x_{22}$	$\dots$	$z_{2n} - c_{2n}$   $c_{2n}$ $x_{2n}$	$a_2$
$\vdots$			$\ddots$		$\vdots$
$u_m$	$z_{m1} - c_{m1}$   $c_{m1}$ $x_{m1}$	$z_{m2} - c_{m2}$   $c_{m2}$ $x_{m2}$	$\dots$	$z_{mn} - c_{mn}$   $c_{mn}$ $x_{mn}$	$a_m$
	$b_1$	$b_2$	$\dots$	$b_n$	

## 8. Garraio-problemarako algoritmoa

Helburua **minimizatzea**.

- 1. urratsa.** Garraio-problema orekatu.
- 2. urratsa.** Oinarriko soluzio bideragarri bat kalkulatu.
- 3. urratsa.** Une honetan daukagun oinarriari dagozkion  $u_1, \dots, u_m$  eta  $v_1, \dots, v_n$  aldagaien balioak kalkulatu.
- 4. urratsa.** Oinarriko ez diren bektoreei dagozkien  $z_{ij} - c_{ij} = u_i + v_j - c_{ij}$  balio adierazleak kalkulatu.
  - $z_{ij} - c_{ij} > 0$  existitzen bada, soluzioa hobe daiteke. Balio adierazle positiboen artetik maximoa aukeratu oinarrian sartzeko. 5. urratsera joan.
  - Oinarriko ez diren aldagaietarako  $z_{ij} - c_{ij} < 0$  bada, **soluzioa optimo eta bakarra** da. Amaitu.
  - Oinarriko ez diren aldagaietarako  $z_{ij} - c_{ij} \leq 0$  bada eta oinarrikoa ez den aldagai bat existitzen bada zeinarentzat  $z_{ij} - c_{ij} = 0$  den, **soluzio optimo anizkoitza** dago. Azken aldagai hori aukeratuko da oinarrian sartzeko. 5. urratsera joan.
- 5. urratsa.** Une honetan oinarrian dauden aldagaiek eta oinarrian sartzeko aukeratua izan den aldagaiak osatzen duten **ziklo bakarra aurkitu**. Zikloa osatzen duten fluxuak eguneratuz **soluzio berria kalkulatu**. 3. urratsera joan.

## 9. Garraio-problemarako algoritmoaren aplikazioa

### 9.1 Soluzio endekatua

$m$  iturburu-puntu eta  $n$  helburu-puntu dituen garraio-problema orekatu batean, soluzio batek zero baino handiagoak diren  $m + n - 1$  aldagai baino gutxiago baditu, soluzio hori endekatua dela esaten da.

Endekatzea ondoko bi kasuetan gerta daiteke:

- **Hasierako oinarriko soluzio bideragarri baten kalkuluan**, Vogel-en metodoa edo ipar-mendebaldeko ertzaren metodoa aplikatzerakoan, azkena ez den urrats batean aldi berean errenkada eta zutabea ezabatzen badira, eskaintza eta eskaria biak batera zero egin direlako.
- **Garraio-problemarako algoritmoa aplikatzerakoan**, oinarritik irtengo den aldagaia aukeratzeko irizpidetan berdinketa gertatzen bada.

Soluzio bat endekatua denean, beharrezkoa gertatzen da bereiztea zero diren garraio-fluxuen artean zeintzuk diren oinarriko aldagaiei dagozkienak, eta zeintzuk ez.

Zenbait kasutan, garraio-fluxua zero duten aldagaien artean bereizketa egiteko aukera bat baino gehiago izaten da.



## 10. Esleipen-problema

Garraio-problemaren kasu partikular bat da.

$I_i$  iturburu-puntuen eta  $H_j$  helburu-puntuen arteko **esleipen optimoa** lortu nahi da,  $i = 1, \dots, n$ , eta  $j = 1, \dots, n$ , izanik;  $I_i$  bakoitza  $H_j$  bakar batekin eta  $H_j$  bakoitza  $I_i$  bakarrarekin esleituko dira,  $c_{ij}$  esleipen-kostua izanik. Erabaki-aldagaiak:

$$x_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{baldin } I_i \text{ eta } H_j \text{ elkarri esleituak} \\ 0 & \text{bestelakoetan} \end{cases}$$

Esleipen-problemaren eredu lineala forma estandarrean:

$$\begin{aligned} \min z &= \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n c_{ij} x_{ij} \\ \text{hauen mende} \\ \sum_{j=1}^n x_{ij} &= 1, \quad i = 1, \dots, n \\ \sum_{i=1}^n x_{ij} &= 1, \quad j = 1, \dots, n \\ x_{ij} &= 0, 1, \quad i, j = 1, \dots, n \end{aligned}$$

Problema iturburu-puntu adina helburu-puntu: **problema orekatua**.

Berdinak ez direnean, behar adina iturburu-puntu edo helburu-puntu erantsi, esleipen-kostua zero izanik.

Esleipen-problema adierazteko: **esleipen-kostuen taula**

	$H_1$	$H_2$	$\dots$	$H_n$
$I_1$	$c_{11}$	$c_{12}$	$\dots$	$c_{1n}$
$I_2$	$c_{21}$	$c_{22}$	$\dots$	$c_{2n}$
$\vdots$	$\vdots$	$\ddots$		$\vdots$
$I_n$	$c_{n1}$	$c_{n2}$	$\dots$	$c_{nn}$

## 10.1 Metodo hungariarra

4. Teorema *Esleipen-problema baten helburu funtzioa*

$$z = \sum_{j=1}^n \sum_{i=1}^n c_{ij} x_{ij}$$

izanik,  $x_{ij}$ ,  $i = 1, \dots, n$ ,  $j = 1, \dots, n$ , **soluzio optimo badira**, aldagaietarako balio horiek **soluzio optimo dira baita** aurreko helburu funtzio horren ordezt

$$z' = \sum_{j=1}^n \sum_{i=1}^n c'_{ij} x_{ij}$$

helburu-funtzioa duen problemarako,  $c'_{ij} = c_{ij} - u_i - v_j$  izanik eta  $u_i$  eta  $v_j$  konstanteak izanik.

**5. Teorema**  $c_{ij} \geq 0$  badira,  $i, j = 1, \dots, n$ , eta  $x_{ij}$  aldagaiak hartutako balioek

$$z = \sum_{j=1}^n \sum_{i=1}^n c_{ij} x_{ij} = 0$$

betetzen badute,  $x_{ij}$ ,  $i, j = 1, \dots, n$ , problemarako *soluzio optimoa* dira.

Errenkada edota zutabe bateko elementuei konstante bat kentzeak ez du problemaren soluzio optimoa aldatzen.

Horretan oinarritzen da metodo hungariarra; esleipen-kostuen taula eraldatu, esleipena egin ahal izateko behar adina zero lortzeko.

## 10.2 Esleipen-problemarako algoritmoa

Helburua **minimizatzea** da.

- 1. urratsa.** Problema orekatu.
- 2. urratsa.** Zeroak lortu esleipen-kostuen taulako errenkadatan, errenkada bakoitzeko elementuei errenkadako minimoa kenduz,  $u_i = \min_j \{c_{ij}\}$ . Taulako elementu berriak  $c'_{ij} = c_{ij} - u_i$ ,  $i, j = 1, \dots, n$ , dira.
- 3. urratsa.** Zeroak lortu esleipen-kostuen taulako zutabeetan, zutabe bakoitzeko elementuei zutabeko minimoa kenduz,  $v_j = \min_i \{c'_{ij}\}$ . Taulako elementu berriak  $c''_{ij} = c'_{ij} - v_j$ ,  $i, j = 1, \dots, n$ , dira.
- 4. urratsa. Zeroak esleitu.** Zero kopuru txikieneko errenkada edo zutabea aukeratu. Bertan zero bat esleitu eta errenkada edo zutabe berean dauden gainerako zeroak ezabatu. Zeroen esleipenarekin jarraitu, ezabatu gabeko zero kopuru txikiena duen errenkadatik edo zutabetik hasita.
  - Zeroak esleitzearen prozesuaren amaieran **errenkada guztiek esleitutako zero bat badute, soluzioa optimoa da.** Amaitu.
  - Zeroak esleitzearen prozesuaren amaieran esleitutako zerorik ez duen errenkadaren edo zutaberen bat existitzen bada, 5. urratsera joan.

**5. urratsa. Zeroak estali.** Taulako zero guztiak esaltzen dituen errenkada edo zutabe kopuru minimoa aukeratu behar da. Aukeraketarako ondoko prozedura erabiltzen da.

5.1 Esleitutako zerorik ez duen errenkada oro markatu.

5.2 Aurreko 5.1 urratsean markatutako errenkade-tan ezabatutako zeroa duten zutabeak markatu.

5.3 Aurreko 5.2 urratsean markatutako zutabeetan zero bat esleituta duten errenkadak markatu.

5.2 eta 5.3 urratsak errepikatu, errenkada edo zutabe gehiago markatu ahal izango ez dugun arte.

**Markatuak izan ez diren errenkadek eta markatutako zutabeek zero guztiak estaltzen dituzte.**

Errenkada eta zutabe horiek estali eta 6. urratsera joan.

**6. urratsa. Zero berriak sortu.** Estali gabeko elementuen artetik minimoa aukeratu. Estali gabeko errenkadetako elementuei balio hori kendu, eta esaltitako zutabeetako elementuei gehitu. 4. urratsera joan.

## 10.3 Maximizatze-problema

Esleipen-problemaren helburu funtzioa minimizatzea de-  
nean bakarrik aplika daiteke metodo hungariarra. Pro-  
blemaren **helburua maximizatzea den kasuetan**:

$$\min(-z) = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n -c_{ij} x_{ij}.$$

Helburu funtzioaren eraldaketa honek esleipen-kostuak  
negatibo bihurtzen ditu. Teorema erabili ahal izateko,  
**beharrezkoa da  $c_{ij} \geq 0$  betetzea.**

Taulako kostu negatiboen artetik minimoa aukeratu,  
eta taulako elementu guztiei balio hori kendu.

$$-c_{kl} = \min\{ -c_{ij} \mid -c_{ij} < 0 \}.$$

Taulako  $c'_{ij} \geq 0$  balio berriak:  $c'_{ij} = -c_{ij} + c_{kl}$ .

